33-E-204 a

TRESTÁNÍ NĚKTERÝCH PROVINĚNÍ PROTI NÁRODNÍ CTI

PODLE DEKRETU PRESIDENTA REPUBLIKY

č. 138/1945 Sb.

1946

Vydalo studijní oddělení ministerstva vnitra

Vytiskla Státní tiskárna v Praze.

KNIHOVNA
PRÁVNICKÉ FAKULTY UJEP
Sig.: 3-Tr-23 C. inv.: 1281

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
PRÁVNICKÉ FAKULTY UJEP
STARÝ FOND
Č. inv. 036013

V prvých dnech po porážce nacistického Německa byla i u nás spontánně, revolučním způsobem vyřizována jedna z nejobtížnějších otázek budování nového státu, totiž odstranění starého režimu a potrestání všech nacistických zločinců a jejich zrádných pomahačů. Všichni jsme tím nebo oním způsobem na svých zádech pocítili nacistický bič a měli jsme dost dlouho příležitost poznávat, co bylo příčinou našeho neštěstí a přesvědčit se, kdo je zavinil. Proto jsme nacismu a fašismu vyhlásili nesmiřitelný boj a měřítkem tomuto boji bylo jen prožité utrpení a vodítkem přesvědčující slova vládního programu. Vláda a s ní dnes celý národ pokládá za svůj nejvýš odpovědný úkol a za svoji mravní povinnost postihnouti a vydati soudu a trestu všechny válečné provinilce, všechny zrádce, všechny aktivní a vědomé pomocníky německých nebo maďarských utlačovatelů a tento úkol bude prováděti bez všech průtahů, bez kolísání a bez shovívavosti vůči komukoliv.

Neúprosný boj za vymýcení všech fašistic-

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
právnické fakulty UJEP
BRNO, Něm. 25. února 2

kých prvků je bojem za právo a čest národa, a proto lid tak odsuzoval přehmaty, jež zavinili nekalí živlové, kteří vedeni nízkými pohnutkami osobní nenávisti a msty, chtěli si v revoluční době vyříditi svoje soukromé účty a zištné zájmy. Třebaže těchto případů bylo tak málo, že ve srovnání s velikostí převratu nebylo by jich méně ani za normálních poměrů, bylo nutno hledati prostředky, jak zabrániti, aby smysl a cíl této revoluce nebyl takto znevažován a aby byl postaven pevný základ budování státu.

Základní náš zákon, podle kterého mají býti právní cestou postiženy válečné zločiny, t. zv. retribuční dekret presidenta republiky z 19. června 1945, č. 16 Sb., a s ním související dekret o Národním soudu č. 17/1945 Sb., stejně tak jako obdobné zákony téměř všech národů postižených nacistickou okupací i předpisy o soudech mezinárodních, které byly připravovány ještě pod přímým tlakem nacistického běsnění, mají jen ustanovení o nejtěžších zločinech. Protože zločiny nacistů, jsou

zločiny v dějinách lidstva nejstrašnější a vina jejich zrádných pomahačů vinou nejodpornější, je tato zásada na první pohled správná, ale není bez nedostatků, protože by vedla jen k potrestání těch největších zločinců. Každé provinění není vždy hrdelním zločinem a tak se brzy ukázalo, že k důslednému provedení národní očisty retribuční dekret nestačí a k postižení menších provinění bylo nutno stanoviti právní prostředky jiné, neboť i tu musí být řádné potrestání zajištěno.

President republiky a vláda tento požadavek splnili vydáním dekretu z 27. října 1945, č. 138 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti a tuto funkci v intencích našeho demokratického zřízení svěřili národním výborům, které ji provedou v řízení správním. Toto řízení není zatíženo takovým formalismem jako řízení soudní a bude tak splněn nutný požadavek pružnosti a urychleného vyřízení problému. Pružnost a nutnost rychlého provedení nesmí však býti na újmu řádnému provedení a protože v komisích ná-

rodních výborů budou zasedati většinou laikové práva neznalí, vydává studijní oddělení ministerstva vnitra tento stručný výklad k uvedenému dekretu.

ČÁST PRVÁ.

Dekret presidenta republiky ze dne 27. října 1945

o trestání některých provinění proti národní cti.

K návrhu vlády ustanovuji:

§ 1.

(1) Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech) nepřístojným chováním, urážejícím národní cítění českého nebo slovenského lidu, vzbudil veřejné pohoršení, bude potrestán — nejde-li o čin soudně trestný — okresním národním výborem vězením do jednoho roku nebo pokutou do 1,000.000 Kčs nebo veřejným pokáráním nebo dvěma nebo všemi těmito tresty.

(2) Byla-li uložena pokuta, buď pro případ její nedobytnosti zároveň vyměřen náhradní trest vězení podle míry zavinění do jednoho roku. Byl-li vedle pokuty uložen i trest na svobodě, nesmí trest na svobodě spolu s náhradním trestem vězení přesahovati jeden rok.

(3) Směrnice, které v této věci vydá ministr vnitra, jsou pro národní výbory závazné.

§ 2.

Do trestu na svobodě se započítá doba, po kterou byl pachatel zajištěn (ústavní dekret presidenta republiky ze dne 27. října 1945, č. 137 Sb., o zajištění osob, které byly považovány za státně nespolehlivé, v době revoluční).

§ 3.

Činy trestné podle § 1 se promlčují v šesti měsících. Promlčecí lhůta počíná se dnem, kdy čin byl spáchán; u činů spáchaných před účinností tohoto dekretu pak dnem počátku jeho účinnosti.

§ 4.

Tento dekret nabývá účinnosti dnem vyhlášení a platí jen v zemích České a Moravskoslezské; provede jej ministr vnitra.

Dr. **Beneš** v. r.
Fierlinger v. r.
Nosek v. r.

Ministerstvo vnitra.

Č. B-2220-23/11-45-I/2.

Směrnice ministra vnitra ze dne 26. listopadu 1945

ku provedení dekretu presidenta republiky č. 138/1945 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti.

Podle § 1, odst. 3 dekretu presidenta republiky č. 138/1945 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti a podle § 1, odst. 2 vládního nařízení ze dne 5. května 1945, č. 4 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, ve znění vládního nařízení ze dne 7. srpna 1945, č. 44 Sb., vydávám tyto směrnice:

(1) Za účelem konečného provedení očisty veřejného života pověřují se bezpečnostní komise, zřízené u místních národních výborů, aby u sebe soustředily všechna udání, jež se v obci vyskytnou a obsahují podezření z činů trestných

a) podle dekretu presidenta republiky č. 16/1945 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech, případně podle dekretu presidenta republiky č. 17/1945 Sb., o Národním soudu, nebo

b) podle dekretu presidenta republiky č. 138/1945 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti.

(2) Došlá udání (trestní oznámení) předloží místní národní výbor (bezpečnostní komise) — pokud se tak již dříve nestalo — okresnímu národnímu výboru (bezpečnostní komisi).

(3) Zjistí-li okresní národní výbor (bezpečnostní komise) z trestního oznámení nebo během řízení, že jde o čin trestný soudem, odstoupí spis příslušnému soudu.

(4) Vyplývá-li z trestního oznámení, že je dána skutková podstata činu trestného podle dekretu presidenta republiky č. 138/1945 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti, provede bezpečnostní komise okresního národního výboru potřebné šetření, po případě zvláštní vyšetřující komisí. Vyšetřené případy předloží pak trestní komisi (odstavec 9).

(5) Trestní řízení podle tohoto dekretu lze zavésti jen proti československému státnímu občanu české, slovenské nebo jiné slovanské národnosti, který se provinil způsobem uvedeným v § 1, odst. 1 dekretu, a pokud jde o delikty uvedené v odstavci 11, písm. g) a ch) těchto směrnic a jim podobné i proti občanu kterékoli národnosti a státní příslušnosti.

(6) Dobou zvýšeného ohrožení republiky

(§ 1 dekretu) se rozumí doba od 21. května 1938 do dne, který bude určen vládním nařízením.

(7) Pro podezření z činů trestných podle dekretu presidenta republiky o trestání některých provinění proti národní cti není podle platných předpisů zajišťovací vazba přípustná.

(8) K provedení trestního řízení je příslušným okresní národní výbor podle místa spáchaného činu a, nezavede-li řízení, je příslušným okresní národní výbor, který nejprve nabyl vědomosti o spáchaném činu.

(9) Trestní pravomoc příslušející okresnímu národnímu výboru vykonává jeho jménem čtyřčlenná trestní komise nalézací, kterou volí okresní národní výbor přihlížeje k tomu, aby alespoň jeden z členů komise byl znalý práva (dosáhl doktorátu práv nebo složil všechny předepsané státní zkoušky). Jest dbáti toho, aby dodržením formálních náležitostí řízení bylo obviněnému znemožněno napadati nález po této stránce.

(10) Nepřístojné chování, urážející cítění českého nebo slovenského lidu (§ 1, odst. 1 dekretu) je zejména:

a) hlášení se k německé nebo maďarské národnosti, nemělo-li již za následek ztrátu československého státního občanství podle § 1, odst. 4 ústavního dekretu presidenta re-

publiky ze dne 2. srpna 1945, č. 33 Sb., nebo vědomé podporování odnárodňovacích snah Němců nebo Maďarů,

b) politická spolupráce s Němci nebo Maďary, jakož i členství ve fašistických organisacích, jednal-li pachatel s obzvláštní horlivostí, překročuje tak ve značné míře normální rámec svých členských povinností. Seznam fašistických organisací je uveden v příloze těchto směrnic;

c) propagování, obhajování, vychvalování nebo podpora nacismu, fašismu nebo antisemitismu,

d) schvalování, podpora nebo obhajování nepřátelských projevů nebo činů nacistů, fašistů a českých nebo slovenských zrádců,

e) odborná spolupráce s Němci, Maďary a s českými nebo slovenskými zrádci, přesahující meze průměrného nařízeného výkonu (iniciativní a mimosložební návrhy, příkazy na zvýšení pracovní výkonnosti a pod.),

f) ucházení se o povýšení, vyznamenání, odměny, služby a jiné výhody u německých nebo maďarských úřadů nebo funkcionářů, nebo poskytování úplat a různých jiných výhod okupantům,

g) zneužívání postavení na vedoucím místě, dosaženého pomocí okupantů, k získání nebo

zabezpečení osobního prospěchu přisluhováním okupantům na úkor podřízených,

h) společenský styk s Němci nebo Maďary v rozsahu přesahujícím míru nezbytné nutnosti, jakož i hospodářský styk s Němci nebo Maďary přesahující tuto míru za účelem dosažení nadprůměrného obohacení a směřující k vědomému podporování okupantů,

ch) týrání, urážení nebo terorisování Čechů a Slováků, spáchané ve službách nebo v zájmu okupantů nebo ve snaze zalíbiti se jim.

(11) Předpokladem trestnosti je, že činem bylo vzbuzeno veřejné pohoršení. Pokud toto veřejné pohoršení nemusilo býti vzbuzeno již povahou činu samého, jak je tomu u deliktů uvedených v odstavci 10 pod písm. a)—d), f), g) a ch), dlužno je zjistiti (a to pokud možno v souvislosti se zjišťováním skutkové podstaty trestného činu) objektivními důkazními prostředky, na př. výslechem osob z prostředí, v němž obviněný žil nebo pracoval.

(12) Od trestního stíhání buď upuštěno, byl-li čin spáchán pod nátlakem nebo lze-li bez průtahu prokázati, že pachatel jednal s úmyslem prospěti českému nebo slovenskému národu nebo Československé republice či jejím spojencům nebo jinému obecnému zájmu, nebo s úmyslem zabrániti národní, rasové nebo politické persekuci jednotlivce, nebo že se pacha-

tel svou pozdější činností zasloužil o osvobození republiky z nepřátelské moci, nebo o nápravu, nebo o zmenšení zla nepřítelem způsobeného a že po svém obrácení na cestě povinnosti už vytrval. Tohoto ustanovení však nelze použít, převyšuje-li škoda pachatelem zaviněná neúměrně účel jím sledovaný.

(13) Trestní řízení nutno prováděti urychleně se zřetelem k tomu, že činy spáchané před účinností tohoto dekretu se promlčují v šesti měsících ode dne, kdy tento dekret nabyl účinnosti. Zemský národní výbor jest v rámci své dozorčí pravomoci oprávněn přidržovati okresní národní výbory k plnění této povinnosti, po případě dá podnět k použití ustanovení § 1, odst. 4 nebo § 5 vládního nařízení ze dne 5. května 1945, č. 4 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, ve znění vládního nařízení ze dne 7. srpna 1945, č. 44 Sb.

(14) Pachatele lze potrestati podle míry zavinění

a) veřejným pokáráním,
b) pokutou,
c) pokutou a veřejným pokáráním,
d) vězením,
e) vězením a veřejným pokáráním,
f) pokutou a vězením,
g) pokutou, vězením a veřejným pokáráním.

(15) Trest veřejného pokárání se provede tím způsobem, že se pravoplatný nález, kterým byl uložen trest veřejného pokárání, veřejně vyvěsí nebo jinak veřejně vyhlásí v obci, v níž potrestaný bydlí, a po případě i v obci, v níž byl čin spáchán.

(16) Byl-li vedle pokuty uložen i trest na svobodě, nesmí trest na svobodě spolu s náhradním trestem vězení přesahovati jeden rok. Do trestu na svobodě se započítává doba, po kterou byl pachatel zajištěn (ústavní dekret presidenta republiky č. 137/1945 Sb., o zajištění osob, které byly považovány za státně nespolehlivé, v době revoluční).

(17) Trestní nález musí býti vydán písemně, býti řádně odůvodněn a opatřen poučením o opravném prostředku. O odvolání rozhoduje zemský národní výbor. Trest může býti vykonán až poté, kdy trestní nález nabyl moci práva. To platí i o trestu veřejného pokárání.

(18) Tyto směrnice jsou pro národní výbory závazné (§ 1, odst. 3 dekretu č. 138/1945 Sb.).

Příloha ke Směrnicím ministra vnitra ze dne 26. listopadu 1945, odst. 10, písm. b).

Seznam fašistických organisací.

Kromě fašistických organisací, uvedených v retribučním dekretu č. 16/1945 Sb., t. j. Vlajky, Hlinkovy gardy a Svatoplukovy gardy, nutno za fašistické organisace považovati zejména:

Akci národní obnovy,

Akci „Národopisná Morava" (organisátor Jan Úprka),

Arijskou pracovní frontu (organisátor Opletal),

Arijskou stráž,

Českou arijskou frontu (organisátor Ing. Roček z Brna),

Českou pracovní frontu přidruženou k ČNST — Vlajce,

Česko-německou společnost (sdružující skutečné přátele říšské orientace, naproti tomu Český svaz pro spolupráci s Němci, zřízený Dr. Háchou, byl rázu oficiosního),

Český svaz válečníků,

Exekutivu býv. vojáků,

Fašistickou skupinu při Nár. souručenství na Moravě (organisátor Rob. Mišurec),

Hlavní vedení protektorátních fašistů (organisátor Jos. Rambousek v Brně),

Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě (pokud jde o osoby, které nemají očistné listy, vydané ministerstvem vnitra),

Moravské národní socialisty (organisátor E. Pitlík v Brně), přezvané později na Moravskou nac. soc. stranu, a její Fašistické gardy (přezvané později na „Ochranné sbory"),

Nacionální hnutí spolu s jeho gardami, přezvanými na Černé šiky.

Nár. akční komitét (organisátor bar. Procházka),

Nár. obec fašistickou — dělnický syndikát při Nár. souručenství (organisátor Jan Trojovský z Brna),

Nár. soc. českou dělnicko-rolnickou stranu (NSČDRS, známější pod označením „Strana zeleného hákového kříže", organisátor Mlčoch v Kroměříži),

Nár. soc. gardu státních aktivistů Velkoněmecké říše (NSGSA, zvanou též nac. soc. garda slovanských aktivistů osy Berlín—Řím, organisátor Fr. Löffler v Jihlavě),

OSTŘEDNÍ KNIHOVNA
právnické fakulty UJEP
BRNO, Nám. 25. února 2

Nár. soc. hnutí pracujícího lidu (organisátor Blažek),

Nár. soc. stranu dělnickou (organisátor Grasblum),

Nár. tábor fašistický (NTF, organisátoři Kasanda a Břetenář),

Nár. tábor fašistický — moravské křídlo (organisátor Jar. Vala),

Nár. arijskou kulturní jednotu,

Národní obec fašistickou (N. O. F., organisátor Rud. Gajda),

Protižidovskou ligu,

Stranu českých fašistů (SČF, organisátor Janík),

Svaz arijských mlynářů,

Svaz českých vojáků ze světové války, kteří bojovali po boku německé armády (při nár. obci fašistické),

Svaz vojáků z fronty,

Ústřední sekretariát Nár. tábora fašistického, velitelství fašistických gard (později z něho vzniklo „České arijské hnutí“ — organisátor O. Peřina v Brně),

Zemské vedení moravských fašistů (organisátor J. M. Tichý),

železnou gardu (organisátor Jos. Dostál v Brně).

Dále pak tyto organisace:

Českou ligu proti bolševismu,

Český svaz pro spolupráci s Němci (ČSSN),

Národní odborovou ústřednu zaměstnaneckou,

Svaz zemědělství a lesnictví,

Veřejnou osvětovou službu,

(u těchto pěti posléze jmenovaných organisací jen pokud jde o činovníky, kteří měli politický vliv v těchto organisacích).

Vzor.

Okresní národní výbor (okresní správní komise) v .....

č. .....

Trestní nález.

Trestní komise nalézací okresního národního výboru (okresní správní komise) v ..... uznala dne ..... na základě provedeného řízení takto

právem:

....., povoláním .....,

bytem ....., je vinen, že .....

tedy v době zvýšeného ohrožení republiky .....

.....,

kterýmžto chováním, urážejícím národní cítění českého lidu, vzbudil veřejné pohoršení, čímž se dopustil provinění proti národní cti podle § 1, odst. 1 dekretu presidenta republiky ze dne 27. října 1945, č. 138 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti, a odsuzuje se podle téhož ustanovení k .....

.....

Do trestu na svobodě se započítává doba ..... měsíců, ... dnů, po kterou byl pachatel zajištěn.

Odůvodnění:

Konaným šetřením a výslechem svědků .....

bylo zjištěno, že .....

.....

Z tohoto trestního nálezu lze se odvolati do tří — osmi dnů, počínajíc dnem následujícím po dni doručení, k zemskému národnímu výboru podáním, učiněným u okresního národního výboru (okresní správní komise) v .....

V ..... dne .....

Předseda trestní komise nalézací:

ČÁST DRUHÁ.

Vysvětlivky k dekretu a směrnicím a pojednání o správním trestním právu a řízení.

I. Hmotné právo.

1. Předpisy.

Předpisy, které jsou otištěny v prvé části této publikace, slouží za podklad pro provedení té části očistné akce od válečných provinilců, zrádců a kolaborantů, která je svěřena výlučně národním výborům.

Základním předpisem je dekret č. 138/1945 Sb. K němu pak přistupují směrnice ministra vnitra ze dne 26. listopadu 1945, č. B-2220-23/11-45-I/2, které jsou pro národní výbory závazné. Závaznost směrnic plyne přímo z § 1, odst. 3 cit. dekretu, což má za následek, že směrnice nejsou pouhým vnitřním pokynem, jehož porušení by se neprojevilo navenek. Svou závazností stávají se směrnice předpisem, jehož nedodržení by mohlo míti stejné následky jako porušení jiného závazného předpisu. Strany se mohou v řízení směrnic dovolávati a jejich nedodržení uplatňovati v odvolacím řízení.

2. Časová působnost.

Dekret nabyl účinnosti dnem 26. listopadu 1945. Lze podle něho trestati činy, které byly spáchány v době zvýšeného ohrožení republiky, t. j. od 21. května 1938.

Podle povahy věci budou se tedy podle dekretu trestati většinou delikty, spáchané před jeho účinností. Poněvadž však doba zvýšeného ohrožení re-

publiky dosud trvá (skončí dnem, který bude určen vládním nařízením), nejsou vyloučeny ani případy, v nichž se budou projednávati delikty, spáchané až po účinnosti dekretu.

3. Místní působnost.

Dekret platí jen v zemích České a Moravskoslezské. To znamená nejprve, že okresní národní výbory v těchto zemích nebudou stíhati provinění proti národní cti, která byla spáchána na Slovensku.

Pokud jde o provinění, která byla spáchána v cizině, dlužno uvážiti, že právním statkem, dekretem chráněným, je národní cítění českého nebo slovenského lidu. K ochraně tohoto právního statku nepostačí sama o sobě zásada teritoriality, podle níž by byly trestné jen činy, spáchané na území, pro které platí předpis, jenž byl porušen. Ježto v deliktech proti národní cti lze spatřovati útok na národy, které jsou v republice Československé nositeli československé státní myšlenky, nutno pro obor cit. dekretu, který v tom směru nemá výslovného ustanovení, hájiti zásadu ochrany, podle níž jsou činy spáchané proti státu samému (proti nositelům jeho státní myšlenky) trestné, ať byly spáchány kdekoliv, tedy i v cizině.

4. Osobní dosah.

Dekret sám nemá žádných ustanovení, týkajících se okruhu osob, které se mohou dopustiti provinění proti národní cti. Avšak směrnice ministra vnitra, které jsou pro národní výbory závazné, omezují osobní dosah dekretu všeobecně jen na československé státní občany české, slovenské nebo jiné slovanské národnosti. Československý státní občan slovenské národnosti může býti samozřejmě potrestán pro provinění, které spáchal na území zemí České a Moravskoslezské, okresním národním výborem v těchto zemích. Provinění proti národní cti, jichž se dopustili čs. státní občané na Slovensku, budou potrestána na Slovensku podle předpisů tam platných. Státní občanství se posuzuje podle doby, v níž se má zahájiti trestní řízení. Pro zneužívání postavení na vedoucím místě, pro týrání, urážení nebo terorisování Čechů a Slováků a pro delikty těmto proviněním podobné může však býti potrestán občan kterékoliv státní příslušnosti a kterékoliv národnosti.

Toto omezení je odůvodněno tím, že některé delikty se jeví podle své povahy jako porušení povinnosti československého státního občana, jehož se cizí státní příslušník nemůže dopustit, nebo že se jich mohly dopustiti vlastně jen osoby české nebo slovenské či jiné slovanské národnosti (na př. hlášení se k německé národnosti). Skutečnost, že osoby německé nebo maďarské národnosti nemají býti pro některá provinění proti národní cti stíhány, je odůvodněna i tím, že tyto osoby jsou za svá provinění nepřímo potrestány již pozbytím československého státního občanství. Řízení podle dekretu o trestání některých provinění proti národní cti a řízení podle dekretu č. 33/1945 Sb. o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské je tedy v úzké souvislosti. Doporučuje se tedy, aby trestní komise nalézací a příslušný referát okresního národního výboru (referát státního občanství) byli v nejtěsnějším styku.

V souvislosti s osobním dosahem dekretu lze se zmíniti o vynětí ze stihatelnosti, které platí pro členy Národního shromáždění a pro osoby exteritoriální (členy vyslanectví cizích států). Členové Národního shromáždění mohou býti stíháni jen se svolením sněmovny; byl-li souhlas odepřen, je stíhání navždy vyloučeno (§ 23 ústavní listiny).

5. Subjekt trestného činu.

V oboru trestního práva je každý odpověden za vlastní vinu a nemůže býti trestán za vinu druhého. Nelze tedy na př. pro hlášení k německé národnosti stíhati osobu, kterou k této národnosti přihlásil její zákonný zástupce.

Stíhati lze dále toliko osoby fysické. Ostatně jsou jednotlivé skutkové podstaty provinění, uvedené ve směrnicích, formulovány tak, že se jich podle povahy věci nemohla dopustiti osoba právnická.

Samozřejmě lze trestně stíhati toliko osoby, které jsou plně odpovědné za své činy. Vyloučeno je stíhání osob nepříčetných (blbých, šílených). Stejně nelze trestati osoby, které spáchaly čin ve stavu nepříčetném. U mladistvých bude třeba rozeznávati, je-li schopnost rozpoznávati zlo vzhledem k věku ještě nevyvinuta tak, že máme co činit s osobou neodpovědnou za své činy, nebo je-li tato schopnost pouze snížena. V tomto druhém případě uplatní se ohled na mladistvé při volbě druhu trestu a při jeho výměře.

6. Trestný čin.

Dekret prohlašuje za trestné nepřístojné chování, urážející národní cítění českého nebo slovenského lidu, jímž bylo vzbuzeno veřejné pohoršení. K trestnosti je třeba, aby byly splněny všechny tyto tři znaky. Směrnice ministra vnitra uvádějí pak výpočet jednotlivých druhů trestných činů.

a) Nepřístojné chování.

Směrnice ministra vnitra rozvádějí v odstavci 10, co se má zejména pokládati za nepřístojné chování. Skutkové podstaty provinění tam uvedených jsou formulovány tak, že za nepřístojné chování se pokládá toliko positivní činnost, nikoliv nesplnění nějaké povinnosti. Není tedy trestné, opominul-li na př. někdo aktivně vystoupiti proti propagaci nacismu nebo proti podpoře nepřátelských projevů nebo neodmítnul-li udělené vyznamenání, povýšení a pod. Positivní činností ovšem je na př. i samovolné a horlivé navštěvování propagačních nacistických schůzí, i když jen ve funkci posluchače. Trestání provinění, spáchaných opominutím, přišlo by v úvahu jen za formálního předpokladu rozšíření směrnic v tom ohledu [viz níže písm. d)].

Pokus (nedokonaný čin) není trestný.

Nepřístojné chování nemuselo býti spácháno veřejně.

b) Urážka národního cítění.

Za měřítko pro posouzení, jde-li o chování, urážející národní cítění českého nebo slovenského lidu, musí býti vzat průměr národního uvědomění Čechů a Slováků, jehož si tyto národy byly vědomy v době spáchaného činu. Za projev tohoto uvědomění lze vzíti průměrné chování většiny věrných Čechů a Slováků. Tento průměr bude třeba mnohdy vzíti z bližšího okolí obviněného. Tak na příklad táž činnost, jevící se objektivně jako odborná spolupráce s Němci, může býti v jednom případě skutečně chováním, urážejícím národní cítění; to tehdy, jestliže pachatel byl v této své činnosti více-méně osamocen. Avšak jestliže v okruhu osob, jinak národně spolehlivých, k němuž obviněný patřil, míra spolupráce tlakem okupantů obecně stoupla tak, že se nad jednotlivými akty této spolupráce, nevystupující z průměru, nikdo nepozastavoval, sotva můžeme tvrditi, že šlo o urážku národního cítění (na př. zvýšené pracovní tempo v továrnách pod tlakem německého vedení).

c) Veřejné pohoršení.

Požadavek veřejného pohoršení úzce souvisí

s předcházejícím znakem provinění, totiž s urážkou národního cítění. Veřejným pohoršením můžeme rozuměti onen stav nelibosti, který byl v průměru národně uvědomělých Čechů a Slováků vzbuzen stíhaným nepřístojným chováním. U většiny provinění, stihatelných podle dekretu [odstavec 10, písm. a) až d), f), g) a ch) směrnic], předpokládáme, že veřejné pohoršení bylo vzbuzeno; není třeba tuto okolnost zvláště zjišťovati, neboť plyne z povahy skutku samého. Toliko u odborné spolupráce s Němci, Maďary a s českými nebo slovenskými zrádci a u společenského nebo hospodářského styku s Němci nebo Maďary bude třeba v trestním řízení zvlášť zjišťovati, bylo-li tímto chováním vzbuzeno veřejné pohoršení. Poněvadž pohoršení samo, jakožto duševní stav, nebude lze prokázati přímo, bude průvodní řízení směřovati ke zjištění, jakými objektivními skutečnostmi (odsuzováním, straněním se kolaboranta a pod.) se pohoršení projevilo. Při tom nebude lze pustiti se zřetele, že projevy pohoršení byly okupanty namnoze potlačovány, takže pohoršení se mohlo začasté plně projeviti teprve po osvobození.

d) Výpočet druhů provinění ve směrnicích.

Směrnice ministra vnitra vypočítávají druhy nepřístojného chování, urážejícího národní cítění českého nebo slovenského lidu. Je to výpočet příkladný, který se neuzavírá případnému rozšíření, ale je proveden způsobem tak vyčerpávajícím, že prakticky nepřichází v úvahu stíhání skutku, který by nebylo lze označiti za některý z vypočtených druhů provinění. Je na národních výborech, aby poznatky z praxe, k nimž v tomto směru dojdou, sdělovaly podnětně ministerstvu vnitra. Na základě jejich námětů mohlo by pak dojíti po případě k rozšíření zmíněného výpočtu ministrem vnitra.

7. Vina.

K trestnosti provinění je zásadně potřebí zavinění, to jest příčinného vztahu mezi vůlí pachatele a spáchaným činem (rozhodnutí k činu). Není však potřebí, aby pachatel jednal ve zlém úmyslu nebo úmyslně vůbec, aby tedy trestný výsledek (urážka národního cítění a veřejné pohoršení) byl přímo zamýšleným cílem jeho činu. Pro obor provinění, trestných podle cit. dekretu, stačí k trestnosti již pouhá nedbalost. O té pak v našem případě můžeme mluviti, nedbal-li pachatel, když se ke stíhanému konání rozhodoval, náležitě svých povinností, které mu ukládala jeho československá státní příslušnost nebo příslušnost k českému, slovenskému nebo jinému slovanskému národu nebo konečně ohled k nim, a způsobil tím trestný výsledek (urazil národní cítění a vzbudil veřejné pohoršení). Nezáleží pak na tom, předvídal-li pachatel trestný výsledek, čili nic; rozhodné je, že tento výsledek předvídati měl a mohl. Toliko u provinění podporování odnárodňovacích snah podle odstavce 10, písm. a) směrnic ministra vnitra se vyžaduje k trestnosti, aby si byl pachatel vědom, že podporuje odnárodňovací snahy (viz slovo „vědomě").

Obecně můžeme po osobách vyššího vzdělání nebo vyšší společenské úrovně, zvláště pak u osob, které zastávaly význačnější funkce ve veřejném životě, právem žádati vyšší míru uvědomění si povinností k národu a státu a můžeme právem posuzovati jejich zavinění přísněji, než u osob ostatních.

8. Důvody vylučující trestnost.

a) Omyl.

Omyl právní, t. j. omyl pachatele v tom, jde-li o trestný čin, čili nic, je právně bezvýznamný a nelze se jím omlouvati. Poukazem na to bude lze tedy

odmítnouti obranné tvrzení pachatele, že v době, kdy delikt spáchal, nemohl ani tušiti, že pozdější zákon prohlásí jeho jednání za trestné.

O omylu skutkovém mluvíme, jde-li o omyl o skutečnostech, které tvoří stíhané jednání. Obrany toho druhu budou formulovány asi takto: Obviněný prý omylem předpokládal, že jeho činnost nesměřuje ve prospěch okupantů, ač její výsledek se jevil jako politická nebo odborná spolupráce s Němci. Obviněný se prý omylem domníval, že názor, který propagoval, není nacistický. Obviněný, který se ucházel u německého úřadu o povýšení, tvrdí, že předpokládal, že o povýšení bude rozhodovat orgán český samostatně a pod.

K tomu lze pro obor provinění podle dekretu, k jejichž zavinění stačí zásadně pouhá nedbalost (viz č. 7), podotknouti, že skutkový omyl činí pachatele beztrestným toliko potud, pokud pachatel si tento omyl nezavinil vlastní nedbalostí (na př. měl se informovati o národnosti osoby, s níž jednal, bylo-li lze podle okolností souditi, že jde o osobu německé národnosti).

b) Neodolatelné donucení.

O stavu nouze mluvíme, nemá-li pachatel jiné možnosti, než buď spáchati trestný čin a odvrátiti tak od sebe nebo od svých blízkých hrozící nebezpečí, anebo vyvarovati se sice trestného činu, ale podstoupiti v důsledku toho hrozící nebezpečí. Trestnost je pak vyloučena, jen byl-li čin spáchán z neodolatelného donucení, t. j. bylo-li toto nebezpečí neúnosné pro normálního člověka.

Obrany obviněných tohoto druhu budou v trestním řízení obzvláště časté. Obvinění budou tvrditi, že právě jen svým chováním, které je předmětem trestního stíhání, ušli sami a jejich rodinní příslušníci zatčení gestapem a uvěznění nebo týrání; nebo že

k činu byli donuceni svým německým představeným a pod.

Rozhodování trestní komise nalézací nebude v takových případech lehké, neboť bude na ní, aby posoudila, bylo-li ono donucení takové míry (bylo-li neodolatelné), že je jím vyloučena trestnost.

Obviněný, který se dovolává beztrestnosti pro neodolatelné donucení, musí nejprve svou obranu doložiti skutkovými okolnostmi (vážné vyhrožování, uskutečnění hrozby v obdobných případech a pod.). Nestačí tedy pouhé tvrzení, že obviněný měl strach, že dojde k zatčení a pod. Budou-li skutkové okolnosti uvedeny, bude komise zkoumati, zda to byly okolnosti opravdu tak závažné, aby je bylo lze označiti za neodolatelné donucení, či bylo-li lze na obviněném spravedlivě žádati, aby oběť přinesl. Měřítkem tu bude opět chování průměrného občana z okruhu osob, k němuž náležel obviněný. Jinými slovy: trestní komise zjistí, jak se průměrně chovali za týchž okolností jiní občané a bude požadovati, aby obviněný projevil právě tolik odporu proti nátlaku, jaký projevila většina ve svém průměru. Opět bude lze žádati po osobách v odpovědném postavení vyšší míru tohoto odporu.

Donucení, které není neodolatelné, může býti případně polehčující okolností [viz níže č. 11 c)] nebo může býti podle povahy případu důvodem pro upuštění od trestního řízení podle odstavce 12 směrnic ministra vnitra [viz v části o trestním řízení č. 5 a].

9. Konkurence.

Tvoří-li skutková podstata provinění proti národní cti zároveň skutkovou podstatu činu trestného soudně, je stíhání okresním národním výborem podle dekretu č. 138/1945 Sb. vyloučeno.

Taková konkurence může nastati nejčastěji s delikty, trestnými podle retribučního dekretu. Tak na př. členství ve fašistických organisacích může býti zároveň zločinem podle § 3, odst. 2 retr. dekretu (činovnictví a velitelství v určitých fašistických organisacích). Propagace, obhajování nebo podpora nacismu nebo fašismu nebo schvalování činů nacistů nebo fašistů může býti za určitých okolností kvalifikováno jako zločin podle § 3, odst. 1 retr. dekretu. Zneužívání postavení na vedoucím místě, dosaženého pomocí okupantů k získání osobního prospěchu může konkurovati se zločinem podle § 9 retr. dekretu. Zvláště pak týrání, urážení nebo terorisování Čechů a Slováků může býti za jistých okolností považováno za zločin podle §§ 5 až 7 retr. dekretu.

Nedá se očekávati, že by pachatelé sami vznášeli námitky, že jejich čin je trestný soudně. Bude tedy na trestních komisích, aby případy, v nichž jde o takovou konkurenci, odevzdávaly soudům k přísnějšímu potrestání. Požadavkem opatrnosti bude, aby trestní komise nejdříve zahájila trestní řízení správní (aby se čin nepromlčel) a vyčkala pak výsledku soudního řízení. Bylo-li soudní řízení zastaveno, skončilo-li osvobozením nebo prohlásil-li se soud za nepříslušný, bude v řízení před trestní komisí pokračováno.

Není však na závadu provedení trestního řízení podle dekretu, tvoří-li skutková podstata správního provinění zároveň delikt, stihatelný podle dekretu presidenta republiky č. 105/1945 Sb. o očistných komisích pro přezkoumání činnosti veřejných zaměstnanců. Obě řízení budou probíhati nezávisle na sobě a také tresty budou ukládány bez ohledu na výsledek souběžného řízení. Případy takových souběžných řízení budou velmi časté. Národním výborům je pak uloženo, aby oznámily služebnímu úřadu veřejného zaměstnance každou okolnost, kterou mají posuzovati očistné komise a která vyšla najevo za řízení u nich zavedeného. Prakticky to znamená, že každý delikt proti národní cti, jehož se dopustil veřejný zaměstnanec, oznámí se neprodleně zaměstnancovu služebnímu úřadu.

10. Promlčení.

Činy trestné podle dekretu o trestání některých provinění proti národní cti se promlčují v šesti měsících. U činů, spáchaných před účinností dekretu počíná tato lhůta běžeti ode dne 26. listopadu 1945; skončí tedy dne 26. května 1946. U deliktů, spáchaných po dni účinnosti dekretu počíná promlčecí lhůta dnem, kdy byl čin spáchán.

Běh promlčení se přetrhuje zahájením trestního řízení, jímž je každý akt příslušného trestního úřadu (v našem případě okresního národního výboru), který směřuje proti pachateli, jako obviněnému, a který se projevil navenek. Zpravidla je takovým aktem vypravení obsílky obviněného k výslechu o trestném činu nebo zavedení pátrání po jeho pobytu za účelem takového výslechu nebo dožádání o provedení jeho výslechu nebo konečně výslech sám. Poněvadž pak u výslechů, provedených před účinností dekretu (před 26. listopadem 1945) nebylo lze pachatele obviniti z určitého trestného činu — nakolik tehdy jistá jednání nebyla ještě prohlášena za trestná — doporučuje se naléhavě opakování takového výslechu, byť i ve zcela stručné formě.

Promlčení se přetrhuje jen tehdy, zahájil-li trestní řízení příslušný okresní národní výbor (viz níže v části o trestním řízení č. 2).

Jakmile bylo trestní řízení uvedeným způsobem zahájeno, není už nebezpečí promlčení. Není tedy potřebí, aby trestní řízení bylo skončeno do 26. května 1946. Toliko bylo-li trestní řízení zasta-

veno (viz v části o trestním řízení č. 9), běží promlčecí lhůta znovu.

Z toho vyplývá pro národní výbory povinnost, aby uspořádaly svůj postup tak, aby za všech okolností zabránily promlčení provinění, o nichž jim došlo oznámení.

11. Trest.

Za provinění proti národní cti lze uložiti trest vězení do jednoho roku nebo pokutu do 1,000.000 Kčs nebo veřejné pokárání nebo dva nebo všechny uvedené tresty. Tyto tresty ukládají trestní komise nalézací v rámci zákonných sazeb podle míry zavinění. S tímto omezením řídí se při volbě druhu trestu a určení jeho výše volnou úvahou. Na jiný trest, než který je zde uveden, nemůže býti uznáno. Zejména nemůže býti uznáno na konfiskaci majetku, na vyloučení z některých oprávnění nebo na jejich odnětí a pod.

Rovněž nelze v trestním nálezu vysloviti, že trestní nález se má uveřejniti v denním tisku. Není ovšem námitek, aby zejména v případech, které svou povahou vzbudily zvlášť nepříznivý ohlas ve veřejnosti a u nichž se bude trestní řízení konati veřejně [viz část o trestním řízení č. 10 a)], byla veřejnost informována stručnou zprávou v tisku o výsledku řízení s udáním jmen odsouzených, trestného činu a trestu.

a) Druhy trestů.

Směrnice ministra vnitra uvádějí jednotlivé druhy trestů a jejich kombinací v určitém pořadí, které může být považováno za povšechnou směrnici, jak posuzovati tyto tresty co do jejich tíže.

b) Míra zavinění.

Trest má býti uložen podle míry zavinění. Vysoká míra tohoto zavinění bude dána tam, kde pachatel jednal ve zlém úmyslu, t. j. když přímo chtěl svým jednáním dosáhnouti trestného výsledku (urážky národního cítění a veřejného pohoršení) nebo když si byl vědom, že tento trestný výsledek bude nevyhnutelným nebo alespoň možným důsledkem jeho nepřístojného chování. Jinak bude měřítkem míry zavinění onen stupeň pachatelovy bezohlednosti vůči národnímu cítění a veřejnosti vůbec, s níž se rozhodl pro spáchání činu. Srovnej poznámky o vině výše u č. 7.

Podle míry zavinění se ukládá také náhradní trest vězení za nedobytnou pokutu [viz níže písm. d)].

c) Přitěžující a polehčující okolnosti.

Při volné úvaze o druhu a výši trestu, vázané pouze ohledem na míru zavinění, budou se trestní komise nalézací říditi přitěžujícími a polehčujícími okolnostmi.

Za přitěžující okolnosti lze považovati zralou rozvahu, velkou škodu hmotnou nebo mravní, která byla činem způsobena, značné veřejné pohoršení, spáchání několika deliktů různého druhu, soustavné páchání téhož deliktu, navádění k páchání téhož činu a pod.

Polehčujícími okolnostmi jsou na př. snížená schopnost rozpoznati zlo, dřívější národní bezúhonnost; byl-li čin spáchán z cizího návodu nebo ve stavu nouze (viz výše č. 8b), která ještě neodůvodňuje beztrestnost; snažil-li se pachatel napraviti způsobenou škodu; doznal-li se a pod.

Při vážení přitěžujících a polehčujících okolností rozhoduje jednak počet těch či oněch, jednak jejich význam.

d) Jiné okolnosti významné pro druh a výši trestu.

Pachateli se má dostati v trestu určité individuelní újmy. Týž trest však může dvěma různým osobám způsobiti velmi různou újmu. Proto trestní komise nalezací musí vždy uvážiti, jak velká újma postihne

pachatele zamýšleným trestem. U trestu veřejného pokárání bude jeho účinnost záviseti na citlivosti pachatelově a veřejném i společenském jeho postavení. U pokut může býti pro osoby nemajetné číselně nízká pokuta újmou poměrně vyšší než pokuta daleko vyšší pro osobu majetnou. Podobné budou tyto rozdíly v míře újmy při trestu vězení, kde bude záležeti opět na citlivosti pachatelově, jeho dosavadní zachovalosti, újmě hospodářské, jež mu tím vznikne atd.

To bude míti obzvláštní význam při ukládání náhradního trestu vězení. Nelze tu pokutu prostě „přepočítávati" podle nějakých sazeb. Je třeba míti na zřeteli újmu, která byla zamýšlena pokutou, a vyměřiti náhradní trest tak, aby byl újmou přibližně stejnou. Je zřejmé, že určité výši pokuty může podle individuálních poměrů odpovídati tu vyšší, tu nižší náhradní trest vězení.

Dekret o trestání některých provinění proti národní cti předpisuje výslovně, že doba vazby se započítává do trestu na svobodě. Je však přirozené, že k újmě, utrpěné vazbou, může se přihlédnouti i při stanovení výše pokuty a pokutu v daném případě vyměřiti níže.

12. Následky odsouzení.

Dekret o trestání některých provinění proti národní cti nespojuje s odsouzením pro provinění proti národní cti žádné právní následky.

Tím však nejsou vyloučeny následky, které s takovým odsouzením spojují nebo budou spojovati přímo nebo nepřímo jiné předpisy.

Tak na př. nebude lze pominouti skutečnost, že někdo byl potrestán pro provinění proti národní cti, má-li se posuzovati jeho národní a státní nebo demokratická spolehlivost. Potrestání může tu býti důvodem pro odepření osvědčení o národní spolehlivosti.

Otázka národní spolehlivosti může pak býti závažným momentem při řešení jiných právních poměrů, na př. při přijímání do veřejných služeb, nebo do některých sdružení, při poskytování jistých oprávnění a pod.

13. Jednotlivé skutkové podstaty.

Jak bylo naznačeno již výše [č. 6 d)], vypočítávají směrnice ministra vnitra v odstavci 10, písm. a) až ch), co zejména je nepřístojným chováním, trestným podle dekretu.

K tomu se poznamenává:

a) Hlášení se k německé národnosti, podpora odnárodňovacích snah [odstavec 10, písm. a) směrnic].

Osoby, které se přihlásily k německé nebo maďarské národnosti, pozbývají čs. státního občanství. Neposuzují se však jako Němci nebo Maďaři, jestliže se přihlásili za Němce nebo Maďary, jsouce donuceni nátlakem nebo okolnostmi zvláštního zřetele hodnými.

Osoba, která přihláškou pozbyla čs. stát. občanství, nemá býti podle směrnic ministra vnitra stíhána (srov. výše č. 4). Přihlásila-li se pod nátlakem a neposuzuje-li se tedy jako Němec nebo Maďar, bude zpravidla beztrestná pro neodolatelné donucení (viz výše č. 8 b) nebo se od jejího stíhání upustí podle odstavce 12. směrnic.

Trestné podle dekretu budou tedy osoby, které sice formálně nepodaly přihlášku k německé národnosti, avšak svým vystupováním dávaly najevo, že zapírají svou českou národnost a hlásí se tak k německé národnosti. Příklad: Manželka státního úředníka, Čecha, ve snaze prospěti v očích okupantů manželovi v úřadě, mluví na veřejnosti německy, nejsouc k tomu ničím nucena, chlubí se, že má německé pří-

buzenstvo a rozhlašuje o sobě, že se cítí Němkou. Je trestná a pohnutka činu (ohled na manžela) ji neomlouvá.

Obdobně bude trestný Čech, který se neprávem policejně přihlásil jako Němec, nebo vylákal předstíráním, že je Němec, potravinové lístky pro Němce.

Trestné jsou také osoby, které se přihlásily za Němce formálně, avšak podle platných předpisů se neposuzují jako Němci, jestliže okolnosti, které je vedly k přihlášce, nejsou důvodem beztrestnosti podle č. 8 b nebo důvodem pro upuštění od trestního stíhání. Příklad: Živnostník, aby zabránil uzavření živnosti v rámci totálního nasazení, neboť živnost byla jediným pramenem jeho obživy, přihlásí se k německé národnosti. Pohnutka činu bude snad uznána za okolnost zvláštního zřetele hodnou, která mu zachová československé státní občanství. Nebude lze ji však pokládati za nátlak ve smyslu odst. 12. směrnic, pro nějž by se nemělo trestní řízení zavésti. Živnostník bude trestný.

Vědomým podporováním odnárodňovacích snah Němců bylo na př. posílání dětí do německých škol a změna českého jména za německé.

Za podporu odnárodňovacích snah lze označiti na př. i případ ženy české národnosti, provdané za Němce, která slibovala svému synovci, že její manžel mu opatří výhodné zaměstnání, přihlásí-li se k německé národnosti.

b) Politická spolupráce s Němci [odstavec 10, písm. b) až d) směrnic].

Politická spolupráce s Němci může záležeti

1. v propagaci nebo podpoře fašistického nebo nacistického hnutí,

2. schvalování nebo obhajování činnosti nacistů,

3. členství ve fašistických organisacích nebo spolcích.

1. Propagací rozumí se činnost, jejímž účelem bylo získávání přívrženců nebo příznivců hnutí. Podporou je pak jednání, kterým pachatel napomáhal jiným způsobem ke vzrůstu hnutí nebo k plnění úkolů, jež si hnutí vytklo.

Tyto dva druhy činnosti budou zpravidla, jakožto aktivní účast na činnosti okupantů stíhány mimořádným lidovým soudem podle § 3, odst. 1 retribučního dekretu. Trestní komise nalézací budou tyto činy stíhati, nedojde-li k jejich potrestání mimořádným lidovým soudem (viz výše č. 9).

2. Schvalování nebo obhajování činů nacistů bude trestné zpravidla mimořádnými lidovými soudy podle § 3, odst. 1, retribučního dekretu.

Pro trestání podle dekretu č. 138/1945 Sb. zůstane schvalování nebo obhajování, které se nedálo tiskem, rozhlasem, filmem nebo divadlem nebo na veřejném shromáždění, anebo se sice tímto způsobem dálo, avšak šlo při tom o schvalování a obhajování jiných institucí a osob než nepřátelské vlády a nebo okupačních velitelství a úřadů a orgánů jim podřízených. Tyto jiné instituce a osoby jsou uvedeny v odstavci 10, písm. c) a d) směrnic ministra vnitra. Schvalování nebo obhajování nesmělo však přestoupit určitý stupeň intensity, který by tuto činnost kvalifikoval jako propagaci nebo podporu. Tady by šlo o případ rozvedený ad 1.

U České ligy proti bolševismu a dalších čtyř organisací, které jsou uvedeny v seznamu, připojeném ke směrnicím ministra vnitra, mohou pro potrestání přicházeti v úvahu jen činovníci, kteří měli politický vliv v těchto organisacích, pokud ovšem nebudou stíháni mimořádným lidovým soudem.

Pokud se týče Kuratoria pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě, nemají se trestati osoby, kterým ministerstvo vnitra vydalo t. zv. očistné listy.

Byl by tedy trestným podle dekretu č. 138/1945 Sb. na př. zaměstnanec, který ve svém pracovním stanovišti při každém nařízení nebo opatření nacistického režimu schvaloval a chválil německý organisační talent a obdivoval pořádek nacisty zavedený.

Podle retribučního dekretu byla by však trestná osoba, která stenografovala řeč Moravce z června 1942 o Hydrichovi, opatřila ji poznámkami, jimiž schvalovala jeho zrádcovskou řeč, rozmnožila ji a vydala jako leták (tiskem). Trestnost podle dekretu č. 138/1945 Sb. přišla by v úvahu jen, byla-li by osoba ta soudem snad osvobozena.

3. Členství ve fašistických organisacích, uvedených v § 2 retribučního dekretu (t. j. vojenských nebo polovojenských), je zločinem, který trestají mimořádné lidové soudy. Pokud jde o fašistické organisace uvedené v příloze k směrnicím ministra vnitra, nutno rozeznávati činovnictví a velitelství na straně jedné a pouhé členství na straně druhé.

Činovnictví nebo velitelství je trestné jako zločin podle § 3, odst. 2 retribučního dekretu a potrestání podle dekretu č. 138/1945 Sb. a přijde v úvahu jen za podmínek uvedených výše pod č. 9.

Pouhé členství v těchto organisacích je trestné jen tehdy, bylo-li dobrovolné nebo projevovalo-li se obzvláštní horlivostí pachatelovou, který tak ve značné míře překračoval normální rámec členských povinností.

c) Odborná spolupráce s Němci [odstavec 10, písm. e) směrnic].

Odbornou spolupráci, která přesahuje meze průměrného nařízeného výkonu, nutno spatřovati na př. v podávání návrhů, jejichž zpracování nebylo ani uloženo ani vyžádáno, nebo v samovolných příkazech na zvýšení pracovní výkonnosti.

Je tedy trestný zaměstnanec továrny, důležité pro vedení války, který je odborníkem, poučoval-li a informoval-li o výrobě německého správce-neodborníka a navrhoval-li mu určitá zlepšení. Rovněž se provinil zaměstnanec, který v takové továrně prokázal dobrovolně mimořádné výkony, nebo zaměstnanec, který nabádal po případě donucoval osazenstvo k vyšším výkonům.

Je trestný i případ zaměstnance podniku, který z vlastního popudu docházel k řediteli podniku, Němci, informoval ho o poměrech mezi dělníky a o jejich výkonu a radil mu, ježto byl neznalý poměrů, jak zlepšiti výkon a provoz podniku.

d) Ucházení se o výhody [odstavec 10, písm. f) směrnic].

Trestný je ten, kdo se ucházel o povýšení nebo jiné výhody u německých úřadů nebo německých funkcionářů, třebas byli přiděleni t. zv. protektorátním úřadům nebo orgánům. Rovněž je trestné poskytování úplat a různých výhod okupantům, t. j. representantům okupační moci, třeba i bezvýznamným. Pokud však byly úplaty a jiné výhody poskytovány z důvodů uvedených v odstavci 12 směrnic, nutno od trestního stíhání upustiti.

Trestný je na př. zaměstnanec, který upozorňoval na své znalosti němčiny a ucházel se o to, aby byl jmenován vedoucím, ač byl dosud jen podřízenou silou.

Trestu zasluhuje i zaměstnanec, který se ucházel o „výhody", plynoucí z t. zv. Heydrichovy akce, poukazováním na své dosavadní nadprůměrné výkony pracovní. Trestu však nezasluhuje zaměstnanec, který se zúčastnil t. zv. Heydrichovy akce bez vlastního přičinění, jsa k tomu více-méně určen svými nadřízenými.

Trestný je také zaměstnanec dojíždějící z venkova do práce, který přinášel zaměstnavateli-Němci potraviny a požíval za to různé výhody při práci, dostával poukazy na obuv, šaty atd.

Přijetí vyznamenání (na př. t. zv. svatováclavské orlice), odměny nebo povýšení není samo o sobě důvodem k trestnímu stíhání, neucházel-li se o ně obviněný sám. Podle okolností může však býti trestná činnost, pro kterou bylo vyznamenání (odměna) uděleno nebo pro něž došlo k povýšení.

e) Zneužívání vedoucího postavení [odstavec 10, písm. g) směrnic].

Skutkovou podstatu tohoto deliktu bude lze často posuzovati jako odbornou spolupráci s Němci ve smyslu odstavce 10, písm. e) směrnic. Na rozdíl od odborné spolupráce uplatní se tu i moment osobní (osobní prospěch) a způsob provedení deliktů (přisluhování na úkor podřízených).

Delikty sem spadající budou ovšem často konkurovati se zločiny podle § 6, nebo § 10 retribučního dekretu.

Tak na př. měl by býti odstoupen mimořádnému lidovému soudu případ zaměstnance válečně důležitého podniku, dosazeného okupanty, který předstíráním, že určitý počet zaměstnanců má jíti do Říše na práci a on že má pořídit jejich seznam, vydíral na podřízených, nutil je k větší práci, ponechával si přídavkové lístky dělníků a dělil se o ně s německým vedoucím.

Pro zneužívání postavení na vedoucím místě může býti potrestána osoba kterékoliv národnosti a kterékoliv státní příslušnosti.

f) Společenský a hospodářský styk [odstavec 10, písm. h) směrnic].

Za společenský styk s Němci, trestný podle dekretu

č. 138/1945 Sb., lze pokládati zejména takový styk příslušníků české, slovenské nebo jiné slovanské národnosti s Němci nebo Maďary (zvláště s příslušníky okupační armády), o němž lze předpokládati, že vedl k intimnímu poměru. Podmínkou trestnosti je, že bylo vzbuzeno veřejné pohoršení.

Skutečnost, že někdo uzavřel manželství s osobou německé nebo maďarské národnosti, není samo o sobě důvodem k trestnímu stíhání. Je však možné, že poměr nynějších manželů v době před sňatkem se projeví jako společenský styk s Němci vzbuzující veřejné pohoršení.

Za hospodářský styk s Němci v rozsahu, přesahujícím míru nezbytné nutnosti, za účelem dosažení nadprůměrného obohacení a směřující k vědomému podporování okupantů, lze pokládati na př. podloudné opatřování okupantů předměty potřeby, zvláště pak potravinami, lze-li z okolností případu souditi, že pachatel nejednal pod nátlakem.

g) Týrání, urážení nebo terorisování [odstavec 10, písm. ch) směrnic].

Týrání, terorisování nebo urážení Čechů a Slováků je trestné podle dekretu č. 138/1945 Sb. toliko tehdy, dálo-li se se zřetelem na národnost týraného, terorisovaného nebo uráženého. Dopustila-li se však takového provinění osoba německé nebo maďarské národnosti, lze s velkou pravděpodobností spatřovati v činu národnostní motivy, třeba zakryté jinými pohnutkami.

Týrání nebo terorisování Čechů a Slováků může míti různou intensitu.

Tak týrání může býti prováděno soustavným šikanováním nebo prostředky hrubšími na př. násilím brachiálním, dostupujícím stupně lehkého ublížení na těle. Těžké poškození na těle bylo by zločinem podle § 5 retribučního dekretu.

O terorisování mluvíme, bylo-li použito určitého stupně násilí, brachiálního nebo psychického nátlaku. Intensita tohoto nátlaku může býti opět různá. Může vykazovati stupeň, který jinak označujeme za útisk, může však dostoupiti i stupně, který lze označiti za vydírání. Tu by byla dána příslušnost mimořádného lidového soudu podle § 5 retribučního dekretu.

Urážení Čechů a Slováků nemusí být vždy slovní; také odplivnutí, ostentativní odchod od stolu ve společnosti a jiná podobná urážlivá gesta mohou býti pokládána za urážku.

Pro týrání, urážení nebo terorisování Čechů a Slováků jsou trestné osoby kterékoliv státní příslušnosti a kterékoliv národnosti.

II. Trestní řízení.

1. Kdo provádí trestní řízení.

K provádění trestního řízení podle dekretu o trestání některých provinění proti národní cti jsou povolány výlučně okresní národní výbory (okresní správní komise), ve městech se zvláštním statutem pak místní národní výbory (v Praze ústřední národní výbor). Dosud působící úřady (ředitelství) národní bezpečnosti nejsou k provádění trestního řízení příslušné.

U okresních národních výborů jsou pak úkoly, spojené s prováděním dekretu, rozděleny mezi komisi bezpečnostní (vyšetřující) a trestní komisi nalézací. Pomocné úkoly vykonávají místní národní výbory.

a) Účast místních národních výborů.

U místních národních výborů se toliko soustřeďují oznámení, podaná v souvislosti s očistou veřejného života, a místní národní výbory je bez dalšího šetření předkládají okresním národním výborům. Úkoly

s tím spojené obstarává bezpečnostní komise. Není-li zřízena, nebude ji třeba jen pro ten účel tvořiti.

b) Bezpečnostní (vyšetřující) komise.

Úkolem bezpečnostní komise je připraviti jednotlivé trestní případy tak, aby mohly býti co nejrychleji a nejsnáze projednány v trestní komisi nalézací. Tam, kde bezpečnostní komise na tento úkol nestačí, zřídí se podle potřeby jedna nebo několik vyšetřujících komisí.

Vyšetřující komise mají býti čtyřčlenné.

Pokud jde o volbu a volitelnost členů vyšetřující komise a o povahu jejich funkce, platí stejné zásady, jako pro členy trestní komise nalézací [viz o tom níže písm. c)].

c) Trestní komise nalézací.

Trestní komise nalézací je čtyřčlenná a je povolána k tomu, aby vykonávala jménem okresního národního výboru trestní pravomoc, která podle dekretu o trestání některých provinění proti národní cti přísluší okresním národním výborům.

Trestní komisi nalézací zvolí okresní národní výbor v plenární schůzi. Zvolen je ten, kdo obdrží největší počet hlasů. Člen komise nemusí býti členem okresního národního výboru, musí však býti do okresního národního výboru volitelný. To znamená, že musí býti bezúhonný, národně, státně a demokraticky spolehlivý, musí býti československým státním občanem české, slovenské nebo jiné slovanské národnosti, musí býti starší než 18 let a musí míti bydliště v příslušném správním okresu.

Pokud jde o zásadu čestnosti funkce a nároku na náhradu výloh spojených s jejím výkonem, posuzují se členové komise stejně, jako členové okresního národního výboru, a to i tehdy, nejsou-li jeho členy.

Plenární schůze okresního národního výboru zvolí sama také předsedu trestní komise nalézací, po případě též jeho zástupce, a dále potřebný počet náhradníků.

Alespoň jeden člen trestní komise nalézací má býti práva znalý. Má také býti dbáno toho, aby se v komisi dostalo zastoupení osobám, které byly v době nesvobody persekvovány.

Nedoporučuje se, aby táž osoba byla volena jak za člena komise vyšetřující, tak za člena trestní komise nalézací. Obě komise totiž budou pracovati souběžně a účast téže osoby v obou komisích by mohla zdržovati průběh řízení.

Týž okresní národní výbor může zříditi podle potřeby dvě nebo několik trestních komisí. To bude praktické zejména ve správních okresech, v nichž je zřízena okresní expositura. Podotknouti sluší, že trestní komise nalézací, která bude zřízena pro obvod okresní expositury, se volí v plenární schůzi členů okresní expositury, vykonává však trestní pravomoc jménem okresního národního výboru, nikoliv jménem jeho expositury.

Trestní komise nalézací je při výkonu trestní pravomoci nezávislá. To však neznamená, že její členové nejsou za svůj úřad odpovědni. Jsou odpovědni nejprve svému svědomí, že budou postupovati nestranně a spravedlivě a jsou též odpovědni plenární schůzi okresního národního výboru, která je může — neosvědčí-li se, zejména nevykonávají-li řádně svou funkci, neúčastní-li se řádně jednání komise a pod. — z jejich funkce odvolati a nahraditi jinými osobami.

d) Trestní komise odvolací.

Podle obdoby předpisů a zásad, platných pro trestní komisi nalézací, zřídí zemský národní výbor čtyřčlennou trestní komisi odvolací. Vzhledem k po-

vaze odvolacího řízení, v němž bývají namnoze řešeny složité otázky právní, bude žádoucí, aby odvolací trestní komise zemských národních výborů byly složeny pokud možno jen z osob práva znalých.

2. Místní příslušnost.

Příslušný k provedení trestního řízení je ten okresní národní výbor (jeho trestní komise nalézací), v jehož obvodu byl čin spáchán; nezavede-li tento národní výbor řízení, je příslušný okresní národní výbor, který nejprve nabyl vědomosti o spáchaném činu.

V jednotlivých případech bude příslušný okresní národní výbor, v jehož obvodu zapíral obviněný svou českou národnost a hlásil se tak k německé národnosti; v jehož obvodu vyvíjel obviněný činnost, kvalifikovanou jako politickou nebo odbornou spolupráci s Němci, propagaci nacismu, schvalování nepřátelských projevů a pod.; jindy rozhodne bydliště obviněného v době, kdy byl členem fašistických organisací nebo místo, kde se stýkal s Němci atd. Nejčastěji bude místem spáchaného činu bydliště obviněného v době, kdy byl čin spáchán.

U činů, které byly spáchány v cizině (obviněný se tam pravidlem zdržoval jen přechodně), přijde v úvahu zpravidla onen okresní národní výbor, který nejprve nabyl vědomosti o činu. Prakticky to bude ten okresní národní výbor, v jehož obvodu se projevilo veřejné pohoršení, tedy opět zpravidla okresní národní výbor podle stálého bydliště obviněného v době spáchaného činu.

Dopustila-li se táž osoba provinění proti národní cti téhož nebo i různého druhu v několika správních okresech, je příslušný k provedení trestního řízení každý okresní národní výbor dotčeného okresu. Trestní řízení proti téže osobě probíhají nezávisle

na sobě, avšak trestní komise nalézací, která ukládá trest později, může při tom vzíti ohled na trest, uložený pro provinění proti národní cti dříve jinou trestní komisí nalézací.

Zvláštní případ nastává u deliktů trvajících, to jest u takových, u nichž je pojmově třeba, aby trestný stav byl nejen způsoben, nýbrž i udržován. Trvání takového trestného stavu je jediným deliktem, který může býti potrestán toliko jednou, i když trestný stav trval v několika správních okresech. Takovým deliktem je na př. členství ve fašistické organisaci nebo vědomé podporování odnárodňovacích snah posíláním dětí do německé školy. Byl-li vinník potrestán pro takové delikty jedním okresním národním výborem, je tím právní zájem státu na potrestání konsumován a nelze pro týž čin vynésti trest ještě jednou, i když vinník bydlel postupně v různých správních okresech a byl tam za svého pobytu členem fašistické organisace nebo posílal tam děti do německé školy.

Spáchal-li obviněný v témž správním okresu několik provinění proti národní cti stejného nebo různého druhu, spojí se trestní řízení o všech těchto deliktech vždy do jediného řízení, v němž bude vynesen jediný trest.

Dá se očekávati, že okresní národní výbory, které nejprve nabyly vědomosti o spáchaném činu, nebudou mařiti čas složitým šetřením o místní příslušnosti, aby mohly odstupovati spisy k provedení trestního řízení jinému okresnímu národnímu výboru a oddalovati tak spravedlivé potrestání pachatelů. Rychlé provedení očistné akce je ve veřejném zájmu a jeho strážci jsou také okresní národní výbory.

3. Řízení před bezpečnostní (vyšetřující) komisí.

Bezpečnostní (vyšetřující) komise přezkoumá došlá oznámení a roztřídí je podle obsahu vzneseného obvinění. Ta obvinění, která se týkají činů, trestných podle retribučního dekretu, nebo jiných činů, trestných soudy, předloží s největším urychlením příslušnému soudu. Ostatní obvinění, v nichž by bylo lze spatřovati obvinění z provinění proti národní cti, bezpečnostní (vyšetřující) komise co nejrychleji a nejjednodušeji vyšetří. To znamená, že zajistí písemný a jiný usvědčující materiál, vyslechne — pokud možno protokolárně — svědky, kteří přicházejí v úvahu, a obviněného samotného. Výsledek šetření shrne bezpečnostní (vyšetřující) komise do stručné písemné zprávy, kterou předloží s trestním oznámením, se svědeckými protokoly a s ostatními spisy trestní komisi nalézací.

Bezpečnostní (vyšetřující) komise nesmí v žádném případě rozhodovati, je-li nařčený vinen či nikoliv. Musí tedy předložiti trestní komisi nalézací i takové případy, v nichž se dá očekávati, že trestní řízení bude zastaveno.

Podle povahy věci nebude vyšetřování prováděno před celou bezpečnostní (vyšetřující) komisí. Předseda proto určí pro jednotlivé případy ze členů komise zpravodaje, kteří jménem komise sami provedou potřebná šetření a výslechy. Tím není vyloučeno, aby se v důležitějších případech o věci poradilo plenum komise.

4. Jednací řád trestní komise nalézací.

Pro trestní komisi nalézací nebyl dosud vydán zvláštní jednací řád. Jednání komise musí se tedy říditi obecnými zásadami, které ovládají jednání sborového orgánu a správní trestní řízení vůbec.

Předseda komise svolává schůze komise, řídí její jednání a stanoví jeho pořad. Vůle komise se zjišťuje hlasováním. Hlasovací právo mají všichni členové komise, tedy i předseda. Komise je schopna

jednání a usnášení jen za přítomnosti všech čtyř členů. Nemůže-li se některý člen dostaviti do schůze, je na předsedovi, aby pozval náhradníka. Při tom je dbáti toho, že celé trestní řízení proti téže osobě, pokud se provádí v plenu komise, musí býti provedeno za účasti týchž členů. Není tedy možné, aby se hlasování o vině a trestu účastnil člen (náhradník), který nebyl přítomen celému řízení, provedenému v plenu komise. Každý člen komise je povinen hlasovati. Pořad hlasování určí předseda. Zpravidla hlasuje zpravodaj první, mladší členové před staršími, předseda pak nakonec. Komise rozhoduje většinou hlasů, tedy nejméně třemi hlasy ze čtyř. Je na předsedovi, aby vedl hlasování tak, aby nedošlo k rozdělení mínění.

Jednání trestní komise nalézací je neveřejné. Není však vadou řízení, kterou by mohl obviněný vytýkati, připustí-li předseda veřejnost [srovnej níže č. 10 a)].

Jednání komise se nemá účastniti člen, který je v daném případě podjat. Otázka podjatosti není ve správním trestním právu upravena, avšak členové trestní komise nalézací se mohou říditi zásadou, že se mají zdržeti výkonu své funkce

1. ve věcech, v nichž jsou účastněni sami, jejich manželka nebo snoubenka (manžel nebo snoubenec), bývalá manželka (bývalý manžel), příbuzný v přímé linii vůbec a v pobočné linii do čtvrtého stupně a sešvagřený do druhého stupně;

2. ve věcech, v nichž jsou účastněni jejich poručenci, opatrovanci, schovanci, osvojitelé nebo pěstouni;

3. ve věcech, v nichž byli nebo ještě jsou ustanoveni zástupci nebo zmocněnci nebo poradci obviněného nebo ve kterých vystupují zástupci nebo zmocněnci nebo poradci, kteří jsou k nim v poměru uve-

deném pod č. 1 nebo 2, jakož i ve věcech, v nichž byli vyslechnuti jako svědkové nebo znalci;

4. jestliže jsou jiné vážné důvody, které dostatečně uvádějí v pochybnost úplnou jejich nepodjatost;

5. jsou-li členy odvolací komise a působili při vydání rozhodnutí jako členové trestní komise nalézací v první stolici.

O jednání trestní komise nalézací se pořídí zápis. Ježto zpravidla celý případ bude zpravodajem připraven a jednání komise bude stručné, bude i zápis o jednání komise jednoduchý. Bude obsahovati datum schůze, jména přítomných a o každém projednávaném případu

a) jméno obviněného a číslo spisu,

b) stručný obsah zpravodajova přednesu,

c) poukaz na protokoly, které byly čteny, nebo podstatné body výpovědí, učiněných v plenu,

d) záznam o rozhodnutích, která byla učiněna za řízení komise,

e) výsledek hlasování.

Zápis podepíše předseda komise a zapisovatel. Zapisovatel nemusí být členem komise.

Na spisu se stručně poznamená, kdy a jak komise rozhodla.

5. Zásady trestního řízení.

Pro trestní řízení podle dekretu o trestání některých provinění proti národní cti platí všeobecné předpisy trestního správního řízení. Z nich lze vyvoditi tři hlavní zásady. Zásadu oficiality, zásadu materiální pravdy a zásadu stručnosti.

a) Řízení se provádí z úřední povinnosti.

Zásada oficiality znamená, že trestní řízení se za-

hajuje a provádí v celém svém rozsahu z úřední povinnosti.

Z toho plyne, že osoba, která podala trestní oznámení, nemá v tomto řízení postavení žalobce, nemá nárok na to, aby jí byl výsledek trestního řízení sdělen, a nemá také odvolacího práva.

Dalším důsledkem zásady oficiality je, že nelze upustiti od trestního řízení, je-li skutková podstata přestupku dána. Směrnice ministra vnitra prolamují však tuto strohou zásadu, která vedla někdy k neodůvodněným tvrdostem. Trestní komise nalézací mají podle těchto směrnic upustiti od trestního stíhání, byl-li čin spáchán pod nátlakem. Tento nátlak nemusí býti v tomto případě neodolatelným donucením [viz o tom výše v oddílu o hmotném právu č. 8 b)]. Jinak má býti od trestního stíhání upuštěno, lze-li bez průtahu prokázati určité subjektivní momenty (pohnutky) trestního činu (úmysl prospěti českému nebo slovenskému národu, úmysl zabrániti persekuci) nebo jisté okolnosti objektivní (zásluhy pachatele o osvobození, náprava nebo zmenšení zla, způsobeného nepřítelem). Trestní řízení lze však zastaviti jen tehdy, nepřevyšuje-li škoda pachatelem zaviněná neúměrně účel jím sledovaný.

Tak bude lze na př. zastaviti trestní řízení proti hostinskému, který se často stýkal s Němci a vyvěšoval jen prapor s hákovým křížem, ač mohl vyvěsiti jen prapor protektorátní, který však od vánoc roku 1944 donášel ruským zajatcům v transportu jídlo a kuřivo a v době revoluční osvědčil osobní statečnost.

Tato ustanovení směrnic nesmějí býti dvířkami, jimiž by mohli uniknouti pachatelé, kteří zasluhují potrestání. Možnost zastaviti trestní řízení je tu dána především proto, aby členové trestních komisí nalézacích se neoctli v některých případech v rozporu se svým svědomím, kdyby měli podle přísné zásady oficiality vynésti trestní nález v případech, v nichž se mravní cit vzpírá uložení trestu.

b) Zjišťuje se jen skutečná pravda.

Zásada materielní pravdy znamená, že účelem trestního řízení není pouze usvědčiti pachatele z trestného činu, nýbrž jen, aby vyšla najevo skutečná pravda. Trestní komise nalézací zkoumá tedy z úřední povinnosti nejen okolnosti, které svědčí proti pachateli, nýbrž i okolnosti, které svědčí v jeho prospěch. Zásada pravdy materielní má také za následek, že trestní komise nalézací nemůže stavěti své přesvědčení o vině pachatelově toliko na jeho doznání, které přece může být v dalším řízení odvoláno. Jestliže však doznání pachatelovo odpovídá výsledku ostatního šetření, může býti i doznání použito k odůvodnění trestního nálezu.

c) Řízení budiž jednoduché a stručné.

Ze zásady jednoduchosti a stručnosti správního trestního řízení plyne pro náš účel především, že řízení před trestními komisemi nalézacími nebude zpravidla prováděno na způsob obdobného řízení soudního. Zejména nebude probíhati před plenem komise celé řízení důkazní (výslechy svědků, znalců a pod.). Celé řízení důkazní bude zpravidla provedeno zpravodajem, kterého pro jednotlivé případy určí předseda, ač-li sám zpravodajství nepřevezme. Také výslech obviněného může provésti zpravodaj. Pro řízení v plenu komise zůstane tedy zpravidla přednes zpravodaje o výsledku šetření, čtení protokolárních výpovědí svědků a ospravedlnění obviněného a hlasování o vině a trestu. Provedení celého řízení v přítomnosti obviněného bude omezeno na výjimečné případy. Tím ovšem nesmí býti dotčeno právo kteréhokoli člena trestní komise navrhnouti

provedení těch či oněch průvodních prostředků. (Srovnej pak níže č. 10 a).

Jinak se uplatní zásada jednoduchosti a stručnosti zejména v řízení důkazním. Nesmějí se tedy vyslýchati svědci, kteří nemohou svou výpovědí objasniti projednávaný případ, nesmějí se připustiti důkazy, které jsou nerozhodné pro posouzení viny nebo trestu. Zásada stručnosti však nesmí býti na újmu zásadě materiální pravdy; musejí se tedy provésti důkazy, které jsou rozhodné pro zjištění skutkové podstaty provinění nebo okolností, vylučujících trestnost.

Řízení před komisí bude pak tím stručnější a rychlejší, čím lépe a úplněji bude míti zpravodaj svůj případ připraven. Je tedy vhodné, aby zpravodaj výsledek své práce shrnul do určitého návrhu, o němž může trestní komise nalézací hlasovati — nebude-li námitek se strany jednotlivých členů — jako o celku. Tento návrh bude míti nejčastěji formu trestního nálezu.

6. Výslech obviněného.

Výslech obviněného je nejdůležitější částí trestního řízení. Nebyl-li obviněný vyslechnut, nemůže mu býti uložen trest.

Předseda komise bude dbáti, aby témuž zpravodaji přidělil všechny případy, které se mají projednati proti témuž obviněnému. Zpravodaj je pak spojí do jediného řízení.

Účelem výslechu obviněného je, aby mu bylo sděleno, z jakého provinění je obviněn (co se mu klade za vinu), a aby mu byla dána možnost ospravedlniti se. Výslech obviněného se provádí vždy ústně. Provede ho zpravidla zpravodaj. Nebydlí-li obviněný v obvodu příslušného okresního národního výboru, může výslech provésti cestou dožádání i jiný okresní národní výbor.

Koná-li obviněný právě vojenskou službu, není to na překážku provedení výslechu. Obsílka se však doručí prostřednictvím příslušného vojenského velitelství.

a) O b v i n ě n í.

Zpravodaj sdělí obviněnému stručně, z jakého činu je obviněn. Již v tomto obvinění musejí býti zachyceny všechny znaky trestného činu (viz část o hmotném právu č. 6) a všechny skutkové okolnosti. Při formulaci použije zpravodaj jednotlivých skutkových podstat, jak jsou uvedeny v odstavci 10 směrnic ministra vnitra, tedy na př.:

„Klade se Vám ze vinu, že jste v době zvýšeného ohrožení republiky spolupracoval s Němci způsobem, který převyšoval meze průměrného nařízeného výkonu. Bylo totiž zjištěno, že jste podal v říjnu r. 1943 v obci . . . . . z vlastní iniciativy návrh na provedení zvláštní sbírky pro býv. německou brannou moc mezi českým obyvatelstvem a že jste provedení tohoto návrhu prosadil se zvláštní horlivostí. Tímto nepřístojným chováním, urážejícím národní cítění českého lidu, jste vzbudil veřejné pohoršení. Tím jste se dopustil provinění podle § 1, odst. 1 dekretu presidenta republiky č. 138/1945 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti."

Přesná formulace obvinění přijde zpravodaji vhod při zpracování návrhu trestního nálezu.

b) O s p r a v e d l n ě n í.

Aby se mohl obviněný ospravedlniti, musí mu býti sděleno vše, co svědčí proti němu a čeho bude použito k odůvodnění trestního nálezu. Jsou to zejména výpovědi svědků a znalců, výsledky konaného šetření a pod. Obviněný však nemá nárok nahlédnouti do spisů. Není však vadou řízení, dovolí-li to zpravodaj na žádost obviněného. Jména svědků musejí býti na

žádost obviněného oznámena. Nemusí však býti sdělen pramen informací, jichž nebude použito při posouzení viny a rozhodnutí o trestu.

V ospravedlnění má se obviněný vyjádřiti nejprve, doznává-li provinění, čili nic. Popře-li, má se vyjádřiti k svědeckým výpovědím. Je především na něm, aby uvedl na svou obhajobu důvody pro něj svědčící.

O návrzích obviněného, směřujících k jeho ospravedlnění (výslechy svědků, konfrontace), rozhodne předběžně zpravodaj. Ve svém referátu v plenu komise uvede důvody, pro něž odmítl nabízený důkaz. Komise buďto schválí zpravodajův postup (na př. tím, že pokládá průvodní řízení za řádně provedené a usnese se na trestním nálezu) nebo nařídí provedení odmítnutého důkazu.

c) Výslech je ústní.

Výslech obviněného je vždy ústní. Nelze mu ponechati, aby na vznesené obvinění odpověděl písemně nebo aby se ospravedlnil písemně.

Obviněný je povinen dostaviti se na předvolání osobně k výslechu. V obsílce může býti pohrožено předvedením pro případ, že se nedostaví bez omluvného důvodu. Obsílky se vydávají jménem okresního národního výboru. Podpisuje je předseda trestní komise nalézací.

Obviněný se při výslechu nemůže dáti nikým zastupovati. Může si však přibrati právního poradce (obhájce). Obhájce může býti zároveň s obviněným přítomen jednání, nesmí však do něho zasahovati, zejména nemůže vypovídati místo obviněného, klásti otázky svědkům a pod. Nemá také právo pronášeti obhajovací řeči. Vlastní obhajoba obviněného musí býti stručná [viz výše č. 5 c)], obviněný se musí držeti věci.

O výslechu obviněného se sepíše protokol, do něhož se kromě všeobecných náležitostí zapíše vznesené obvinění (až potud si může zpravodaj připraviti protokol předem) a podstatné body výpovědi obviněného. Doslov výpovědi se zaznamená toliko tehdy, pokládá-li to zpravodaj za nutné nebo vhodné. Odepře-li obviněný podepsati protokol, poznamená to zpravodaj na protokolu s udáním důvodů. Odepření podpisu nemá samo o sobě vliv na platnost provedeného výslechu. Protokol podpíše také vyslýchající.

7. Důkazní řízení.

Důkazní řízení je ovládáno jednak zásadou materiální pravdy a zásadou jednoduchosti a stručnosti [viz výše č. 5 b) a c)].

Není třeba opakovati výslechy svědků, kteří byli protokolárně slyšeni bezpečnostní (vyšetřující) komisí.

Předmětem důkazu bude především, dopustil-li se obviněný činu, který se mu klade za vinu, jsou-li tu důvody vylučující trestnost (viz oddíl o hmotném právu č. 8) a jsou-li tu okolnosti, které mají vliv na výměru trestu [tamtéž č. 11 b), c) a d)].

Zpravodaj se při vedení důkazního řízení řídí volnou úvahou a může je tedy vésti tak, jak toho konkretní případ vyžaduje.

Svědkové se neberou ani do přísahy, ani do slibu; napomenou se toliko, aby vypovídali pravdu.

O výpovědi svědka se pořídí zápis v obdobné formě jako o výpovědi obviněného.

8. Nález.

Zpravodaj vypracuje svůj návrh zpravidla již ve formě úplného trestního nálezu. Nález musí obsahovati rozhodnutí o vině a o trestu, dále odůvodnění a poučení o opravných prostředcích. Musí býti podepsán předsedou a musí býti obviněnému doručen. Vnější

formu nálezu naznačuje příloha směrnic ministra vnitra.

a) Rozhodnutí o vině.

Tu část nálezu, která pojednává o vině, převezme zpravodaj z obvinění, jak bylo formulováno při výslechu obviněného (č. 6a), pokud ovšem obvinění nebylo během řízení změněno.

b) Rozhodnutí o trestu.

Byl-li pachatel odsouzen k trestu veřejného pokárání, musí se v nálezu vysloviti, vyvěsí-li se nález nejen v obci pobytu, nýbrž také v obci, v níž byl čin spáchán, dále má-li se nález kromě prostého vyvěšení ještě jinak veřejně vyhlásiti a jak. Bylo by vhodné, aby se také stanovila doba, po kterou nález má být vyvěšen.

Byla-li uložena pokuta, musí se stanoviti lhůta, do které ji má pachatel zaplatiti. Lhůta nechť počíná pravoplatností nálezu. Trestní komise nalézací by v nálezu mohla povoliti splátky. Dodatečné povolení splátek nebo odkladu trestu je již vyhrazeno zemskému národnímu výboru. Pro případ nedobytnosti pokuty stanoví se náhradní trest vězení podle zásad vzpomenutých výše [viz část o právu hmotném čís. 11 b) a d)]. Započítává se do něho doba, kterou potrestaný ztrávil ve vazbě, do níž byl vzat v době revoluční proto, že byl považován za osobu státně nespolehlivou. Při výměře tohoto trestu se musí vzíti v úvahu, že nesmí spolu s trestem na svobodě přesáhnouti jeden rok.

Nemělo by smyslu, kdyby pokuta byla stanovena tak vysoko, že ji pachatel nemůže bez ohrožení své výživy a výživy své rodiny zaplatiti. Nemůže-li tedy býti pokuta uložena vzhledem k tíži provinění v mezích možností pachatelových, pak je namístě uložiti přímo trest vězení.

Trest vězení se ukládá v měsících nebo ve dnech. Zvláštní zmínkou v nálezu je třeba započítati do tohoto

trestu dobu ztrávenou ve vazbě. I zde se má stanoviti lhůta k nastoupení trestu.

c) Odůvodnění.

V odůvodnění se odkáže na výpovědi svědků a na výsledek šetření, po případě na doznání obviněného. Jest dbáti na to, aby v odůvodnění nebyly uváděny důkazy, které nebyly sděleny obviněnému [viz výše č. 6 b)].

V odůvodnění musí býti uvedeny také důvody, pro které byly odmítnuty vývodní návrhy obviněného [viz výše č. 5 c)] nebo pro které komise nedala víru svědkům, vypovídajícím ve prospěch obviněného (na příklad proto, že svědek je podjat vzhledem ke své účasti na činu nebo že jeho výpovědi byly vyvráceny výpovědmi jiných hodnověrných svědků; nebo proto, že svědek není hodnověrný, jak svědčí skutečnost, že tvrdí okolnosti zřejmě nepravdivé a pod.).

Ve správním trestním právu platí zásada volného hodnocení důkazů, avšak toto hodnocení musí býti logicky odůvodněno.

d) Poučení o opravných prostředcích.

Formule tohoto poučení je uvedena v příloze směrnic ministra vnitra (vzor trestního nálezu). Osmidenní odvolací lhůta platí pro národní výbory, jejichž sídlo leží ve vnitřní oblasti republiky a pro které platí vl. nař. č. 210/1944 Sb., o zjednodušení správního řízení. Jinak platí lhůta třídenní. Tato nejednotnost je přechodná a v brzku bude odstraněna zavedením jednotné třídenní odvolací lhůty.

O následcích nedostatečného nebo vadného poučení o opravných prostředcích je řeč níže u č. 12 a).

e) Vnější forma nálezu.

Trestní nález se vydává vždy písemně (viz odstavec 17 směrnic). Předběžné ústní prohlášení nálezu není

tím vyloučeno. Dojde-li k němu ve výjimečných případech (zpravidla jen tehdy, byla-li nařízena přítomnost obviněného při jednání komise nebo je-li to účelné vzhledem k oprávněnému zájmu veřejnosti, přítomné jednání), doručí se písemný nález dodatečně. Odvolací lhůta pak běží teprve od doručení písemného nálezu.

Formulář, připojený ke směrnicím ministra vnitra, je vzorem a nemusí býti do všech podrobností sledován, zvláště v komplikovaných případech, vyžadujících rozvedení výroku o vině a odůvodnění.

Nález musí obsahovati označení národního výboru, jehož jménem trestní komise nalézací rozhoduje a musí býti vlastnoručně podepsán předsedou komise. Razítka není potřebí.

f) Doručení.

Trestní nález se doručuje do vlastních rukou potrestaného. Náhradní doručení není přípustné. Nelze-li nález doručiti (na př. že odsouzený uprchl nebo proto, že zemřel, nebo také proto, že přestal býti odpovědný za své činy — viz o tom v části o právu hmotném č. 5), nelze ani vykonati trest.

Doručuje se na písemné, datované potvrzení. Odepřel-li obviněný podpis na doručovacím lístku, poznamená to doručovatel s udáním důvodů.

Doručení může obstarati úřad příslušného okresního národního výboru. Doručuje se zpravidla poštou.

9. Zastavení řízení.

Trestní komise nalézací může dospěti v některých případech k přesvědčení, že skutková podstata provinění není prokázána nebo že není dána (na př. proto, že chybí některý podstatný znak trestného činu — viz o tom v části o hmotném právu č. 6) nebo že se účinky dekretu na pachatele nevztahují (tamtéž č. 4) nebo že obviněného nelze stíhati (tamtéž č. 5) nebo že tu

jsou důvody, vylučující trestnost (tamtéž č. 8) nebo že tu jsou důvody pro něž má býti od stíhání upuštěno [viz část o trestním řízení č. 5 a)]. V takových případech trestní komise zastaví usnesením trestní řízení a vyrozumí o tom obviněného. Ve výměru o tom uvede důvody tohoto zastavení, neboť to má význam pro případnou pozdější obnovu řízení [viz níže č. 12 b)].

10. Přehled řízení v první stolici.

Předseda trestní komise nalézací přidělí případy, které mu předložila bezpečnostní (vyšetřující) komise, jednotlivým členům trestní komise nalézací jako zpravodajům nebo převezme sám zpravodajství.

Zpravodaj případ prostuduje a má-li za to, že šetření je třeba doplniti, požádá přes předsedu trestní komise nalézací bezpečnostní (vyšetřující) komisi o doplnění nebo šetření doplní sám výslechy svědků a pod. Na to vyslechne obviněného.

Jakmile má za to, že případ je zralý k rozhodnutí, uvědomí o tom předsedu trestní komise nalézací, po případě mu navrhne, aby byla připuštěna veřejnost.

a) Veřejné řízení.

Veřejnost bude připuštěna zejména v případech, které svou povahou vzbudily zvlášť nepříznivý ohlas ve veřejnosti a kde tato veřejnost má i na průběhu řízení zvlášť živý zájem.

Má-li předseda trestní komise nalézací — dohodnuv se o tom s ostatními členy — za to, že by bylo vhodné připustiti veřejnost, oznámí to na úřední tabuli okresního národního výboru nebo také v obci, v níž obviněný bydlí nebo v níž svůj čin spáchal. S předsedou okresního národního výboru dohodne se pak o poskytnutí vhodné místnosti s odděleným prostorem pro posluchače a o obstarání pořadatelské služby.

V takových případech bude vhodné, aby k jednání

komise byl předvolán obviněný a alespoň nejdůležitější svědkové.

Jednání samo započne výslechem obviněného o jeho osobních datech. Následuje přednes zpravodajův, výslech obviněného k věci, výslechy svědků, čtení protokolů, shrnutí výsledku jednání a závěrečné ospravedlnění obviněného. Výslechy má tu provésti předseda trestní komise nalézací. Poznamenati sluší, že zpravodaj v tomto řízení nepřejímá funkci žalobce [viz výše v části o trestním řízení č. 5 b)].

Ježto rozhodnutí o připuštění veřejnosti závisí na komisi, může býti veřejnost kdykoli vyloučena. K takovému vyloučení může dojíti zejména, ruší-li posluchači jednání komise. Péče o klid přísluší předsedovi komise, který může použíti pořadatelské služby.

Po skončení průvodního řízení koná komise neveřejnou poradu, za níž hlasuje o vině a trestu. Po skončení hlasování oznámí předseda, zda obviněný byl uznán vinným, z jakého přestupku a jaký trest mu byl uložen. Dodá pak, že písemný trestní nález bude doručen dodatečně.

b) Neveřejné řízení.

V případech, v nichž veřejnost nebude připuštěna, omezí se jednání komise na přednes zpravodajův, čtení protokolárních výpovědí a na hlasování komise. Budou-li obviněný nebo svědkové předvoláni do plena komise, bude i tu vhodné, aby je vyslýchal předseda.

c) Návrh zpravodajův.

Návrh zpravodajův bude vypracován zpravidla ve formě trestního nálezu i s návrhem trestu a s odůvodněním. Zpravodaj svůj návrh podpíše. Schválí-li jej trestní komise nalézací, poznamená se to na návrhu. Tuto poznámku podepíše předseda. Schválený návrh může sloužiti přímo za koncept pro vyhotovení čistopisu. Vyhotovení čistopisu může obstarati již příslušný

referát okresního národního výboru. Podpisuje jej však předseda trestní komise nalézací.

11. Odvolací řízení.

Bylo-li podáno proti trestnímu nálezu odvolání, obstará technické práce, spojené s jeho předložením zemskému národnímu výboru (v obvodu, pro který byla zřízena expositura moravskoslezského zemského národního výboru v Moravské Ostravě, této exposituře), příslušný referát okresního národního výboru. Předložena býti musejí i odvolání zřejmě opožděně podaná nebo bezdůvodná. Příslušný referát opatří si vyjádření trestní komise nalézací k odvolacím vývodům, má-li za to, že se tím urychlí řízení. Byla-li podána zároveň žádost o snížení nebo prominutí trestu, vyšetří výdělkové, majetkové, rodinné a jiné osobní poměry žadatele a vyžádá si návrh trestní komise nalézací pro zemský národní výbor. Celý spis se pak předloží bez průtahů zemskému národnímu výboru.

O odvolání rozhodují s konečnou platností odvolací komise zemského národního výboru, řídíce se týmiž zásadami, jako trestní komise nalézací.

Dokud odvolání nebylo vyřízeno, nelze trest vykonati. Odvolání má odkladný účinek.

a) Odmítnutí odvolání.

Odvolací komise odmítne odvolání, nezabývajíc se vůbec věcí samou, zjistí-li, že odvolání bylo podáno opožděně. Při počítání lhůty platí, že do lhůty se nepočítá den, kdy byl trestní nález doručen. Stačí, bylo-li odvolání v odvolací lhůtě alespoň podáno na poště k dopravě orgánu, u něhož má býti podáno (okresnímu národnímu výboru). Připadne-li poslední den lhůty na neděli, svátek nebo na památný den, končí lhůta teprve nejbližším všedním dnem.

Odvolání, které podala jiná osoba, než která byla potrestána, odmítne se pro nedostatek legitimace bez

dalšího zkoumání věci samé. Potrestaný může však podati odvolání svým zákonným zástupcem nebo zmocněncem (advokátem); v tomto druhém případě má býti přiložena plná moc.

b) Meritorní projednání.

Bylo-li podáno odvolání oprávněnou osobou a včas, projedná se ve věci samé. Trestní odvolací komise musí se vypořádati se všemi vzneseným námitkami, ať věcnými, ať formálními. V odvolání mohou býti uvedeny i nové skutečnosti, které obviněný v řízení v první stolici neuplatnil.

Věcné námitky mohou se týkati všech okolností, pro něž trestní komise nalézací měla řízení zastaviti (viz výše č. 9) nebo okolností, které měly vliv na výměru trestu (viz o tom v části o právu hmotném č. 11). Odvolací komise má možnost v tomto směru řízení doplniti a učiniti si o věci samostatný úsudek.

Formální námitky mohou vytýkati buď nepříslušnost trestní komise nalézací nebo její nesprávné složení, odmítnutí svědka, opominutí výslechu obviněného, znemožnění jeho obrany a pod. Některé tyto námitky — uzná-li odvolací komise jejich důvodnost — mohou býti zhojeny na př. dodatečným výslechem odmítnutého svědka, poskytnutím nové možnosti obrany a pod. Za nezhojitelnou vadu řízení bude třeba pokládati nepříslušnost, nesprávné složení komise, nesouhlas nálezu s usnesením komise a opominutí výslechu obviněného.

Podle výsledku řízení může odvolací komise odvolání vyhověti a trestní nález zrušiti nebo odvolání zamítnouti a trestní nález potvrditi. Může také trestní nález pozměniti.

c) Zrušení trestního nálezu.

Trestní nález může býti zrušen buď z důvodů věcných, pro něž by mělo býti trestní řízení zastaveno

již v první stolici (viz výše č. 9), nebo pro vadu řízení, kterou nebylo možno odstraniti [viz výše písm. b)].

Zrušením z důvodů věcných končí řízení. Byl-li trestní nález zrušen pro vadu řízení, uloží se příslušné trestní komisi nalézací, aby provedla trestní řízení znovu, řídíc se právním názorem odvolací komise.

d) Potvrzení trestního nálezu.

Je-li odvolání bezdůvodné nebo byly-li vytýkané vady zhojeny, odvolací komise odvolání zamítne a trestní nález potvrdí. Tím končí trestní řízení a nález může býti po doručení vykonán.

e) Změna trestního nálezu.

Odvolací komise může podle výsledku odvolacího řízení trestní nález pozměniti jak co do výroku o vině, tak i pokud jde o uložený trest nebo o odůvodnění. Při tom však musí dbáti těchto zásad:

Nesmí uznati na vinu za čin, který nebyl předmětem řízení v první stolici. Může však týž čin, na př. několik veřejných projevů obviněného, který trestní komise nalézací kvalifikovala jako politickou spolupráci s Němci ve smyslu odstavce 10, písm. b) směrnic ministra vnitra, pokládati za schvalování činů nacistů podle písm. d) téhož ustanovení.

Odvolací komise nesmí zostřiti uložený trest, může jej však vzhledem k polehčujícím okolnostem snížiti nebo změniti přísnější trest na trest mírnější jiného druhu (na př. změna trestu vězení v pokutu) nebo uložený trest prostě snížiti.

12. Mimořádné opravné prostředky.

a) Navrácení v předešlý stav.

Navrácení v předešlý stav pro opomenutí některého procesního úkonu (obhajoby) potrestaného nebo pro

zmeškání odvolací lhůty pro překážku, tkvící v osobě potrestaného, není přípustné.

Vytýká-li potrestaný, že zmeškal lhůtu proto, že nebyl v nálezu poučen o opravných prostředcích, nezbude, než zrušiti nález pro vadu řízení a vydati týž nález znovu s řádným poučením o opravných prostředcích. Bylo-li dáno potrestanému nesprávné poučení, na př. že se může odvolati ve lhůtě delší, než je předepsána, nebo podáním u jiného úřadu než u okresního národního výboru, nutno pokládati odvolání, podle toho podané, za včasné.

b) Obnova řízení.

Obnova řízení pravoplatně skončeného není ve správním trestním právu upravena. Theorie i praxe však připouští tuto obnovu a to jak ve prospěch, tak i v neprospěch potrestaného. Při nedostatku právní úpravy lze za důvody obnovy použíti obdobně důvody obnovy podle trestního řádu soudního.

Ve prospěch potrestaného mohlo by býti trestní řízení obnoveno, došlo-li k odsouzení na základě falešné listiny nebo křivé svědecké výpovědi nebo uvedou-li se nové skutečnosti, které by buď samy nebo se skutečnostmi dříve známými způsobily zastavení řízení nebo byly-li pro týž skutek odsouzeny dvě různé osoby, při čemž nutno předpokládati, že jedna z nich je nevinná.

O žádosti za obnovu by rozhodoval příslušný okresní národní výbor (trestní komise nalézací). Ze zamítavého rozhodnutí by bylo lze odvolati se do 14 dnů k zemskému národnímu výboru (§ 1 zák. č. 101/1896 ř. z.).

V neprospěch obviněného mohl by nařídit obnovu řízení z úřední moci příslušný okresní národní výbor (trestní komise nalézací). Podmínkou je, že čin není promlčen. Za důvod pro obnovu lze pokládati opět

okolnost, že k zastavení řízení nebo ke zrušení trestního nálezu z věcných důvodů došlo na základě falešné listiny nebo křivé svědecké výpovědi nebo jsou-li tu nové skutečnosti, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se známými již skutečnostmi vésti k odsouzení vůbec nebo alespoň k trestu podstatně přísnějšímu.

13. Výkon trestu.

Výkon trestu veřejného pokárání je blíže upraven směrnicemi ministra vnitra.

Uloženou pokutu lze vymáhati politickou exekucí podle obdoby části druhé vl. nař. č. 8/1928 Sb. Pokuta je nedobytná, lze-li podle známých okolností předpokládati, že ji pachatel nebude moci zaplatiti bez ohrožení své výživy nebo výživy své rodiny, nebo byla-li politická exekuce bezvýsledná. Kdyby byla vymožena jen část pokuty, bylo by nutné vyměřiti za nedobytný zbytek pokuty úměrně nižší náhradní trest vězení zvlášním výměrem. Dnešní měnové poměry (vázanost vkladů) vyžadují, aby při vymáhání pokut bylo postupováno podle všeobecných pokynů ministerstva vnitra, t. j. pokuty vymáhány po příp. ve splátkách. Pokuty připadají vždy státní pokladně (čl. 11 organisačního zákona).

Trest vězení (náhradní trest vězení) se vykonává v soudních věznicích. Okresní národní výbory nehradí náklady výkonu tohoto trestu.

14. Náklady řízení.

Trestní řízení se koná z úřední povinnosti, tedy na náklad státu. Zvláštní náklady tohoto řízení (svědečné, znalečné a pod.) hradí okresní národní výbory z úvěrní položky 30 a „Výlohy správního řízení", kap. VI, tit. 4 „Správa vykonávaná národními výbory zemskými a okresními". Náhrady členům trestních komisí se hradí ze stejných rozpočtových prostředků, jako náhrady členům příslušného národního výboru.

Obviněný nemá nároku na náhradu nákladů, které mu vznikly za řízení, zejména dostavením se k výslechu a obhajobou. Naopak mu nemůže býti uložena náhrada nákladů celého řízení nebo náhrada nákladů na výkon trestu.

15. Evidence.

Každý trestní nález se zaznamená v předepsaných záznamech (v trestním rejstříku správních přestupků). Tato evidence slouží jednak ke kontrole, byl-li uložený trest vykonán, jednak je přehledem výsledku očistné akce, provedené okresním národním výborem. Proto je žádoucí, aby se vedla odděleně od evidence ostatních správních provinění. Pokud podle zvláštních pokynů mají býti vedeny v patrnosti ještě jiné okolnosti, než které předvídá tiskopis trestního rejstříku, může býti pro tyto záznamy použita rubrika „Poznámka" v trestním rejstříku dosavadním.

Vzhledem k významu, který má potrestání pro provinění proti národní cti pro vystavování osvědčení o národní spolehlivosti (viz v části o právu hmotném č. 12), zašle se opis trestního nálezu místnímu národnímu výboru obce, v níž potrestaný bydlí.

Je-li potrestaný veřejným zaměstnancem, zašle se další opis trestního nálezu jeho služebnímu úřadu (viz v části o hmotném právu č. 9).

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
právnické fakulty UJEP
BRNO, Nám. 25. února 7

REV15

ÚK PrF MU

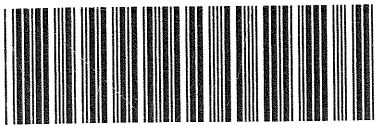

3129S36013

294